

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

U E S T N I K

3
2022

TEMA MESECA

Vzpon in propad Kranjske sekcije DÖAV

Z NAMI NA POT

Juliana SkiTour

4,20 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE IZDELEK MESECA APRILA

ČEZ ROB, Vladimir Habjan

Bliža se čas, ko si boste tudi z najbolj natrpanim urnikom vzeli nekaj časa zase. Za vas smo izbrali knjigo *Čez rob*. Predstavljenih je petnajst kratkih zgodb. Glavna tematika je gorsko reševanje, pa tudi alpinizem in splošne planinske teme. Opisane so zahtevne, nevarne in težavne razmere, v ka-terih pogosto poteka reševanje. Knjiga je obenem vabilo v naravo, v gorski svet.

Format: 140 x 205 mm; 152 strani, italijanska vezava

CENA: V času od 1. 4. 2022 do 30. 4. 2022 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 8,45 €* (redna cena: 16,90 €*).

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

KMALU V PLANINSKI TRGOVINI

PO POTEH XIV. DIVIZIJE – PREDNAROČILA

Planinsko-zgodovinski vodnik *Po poteh XIV. divizije*, je posebnost. Opisane so poti in dostopi, ki so jih prehodili partizani na zgodovinskem pohodu. Dopolnjujejo ga fotografije in zemljevidi, ki dajejo vodniku poseben čar. Vodnik je zastavljen uporabno. 28 etap je opremljenih s kratkimi in jedrnatimi pohodniškimi dejstvi o poti z vsemi klasičnimi izletniškimi podatki: izhodišče, dolžina, zahtevnost posameznega pristopa, mejnik etape ... Po drugi strani nas seznanja z zgodovinskim kontekstom in drugimi poudarki kulturne krajine, to je naravne in kulturne dediščine ob poti.

Vodnik bo izšel predvidoma v začetku aprila. Do takrat izkoristite prednaročniško ceno z 20 % popustom, namesto 21,90 € --> 17,52 €.

Format: 130 x 210 mm; integralna šivana vezava

VABLJENI K NAKUPU V PREDNAROČILU!

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
122. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Šteinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

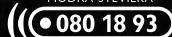
NAKLADA: 4300 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS

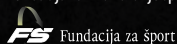
IBAN: SI56 6100 0001 6522 5551

SWIFT: HDLSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 42 EUR, 66 EUR za tujino, posamezna številka 4,20 EUR,oletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (31,50 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Triglav

Foto Peter Strgar

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Davno izgubljena pisma

V spominih na otroštvo je gnezdil obris človeka, s katerim so tedaj živeli v isti hiši in skupnem gospodinjstvu. Ni bil njegov pravi oče in bilo mu je neprijetno, če se je spomnil nanj. Mama je rekla, da se je odselil nekam v tujino. O njem ni z nikomer govoril, a če je že nanesla beseda, je imel slabo mnenje. Ta moški ga ni razumel in vedno je hotel imeti svoj prav, kot ga je seveda imel tudi sam. Pretekla so leta in nazadnje je ostarel.

Nekega dne je pospravljaj podstrešje in v preperelem kovčku našel stare fotografije in pisma. Premagala ga je radovednost in začel jih je prebirati. Njegova mama si je očitno dopisovala s tem moškim še leta po tem, ko ju je zapustil.

Iz pisem je spoznal, da moški dejansko ni bil njegov biološki oče. Odleglo mu je. Po drugi strani pa ga je presenetilo, ker je izvedel nekaj več o lastnem poreklu. In tudi o njegovem – bil je zgolj človek, ki je takrat stanoval v isti hiši in imel obrt, za katero se je pozneje sam navdušil.

Mama si je potem, ko je odšel, našla novega moža. Žal tudi pri njem ni imela sreče. Očim ni bil boljši od prejšnjega in kmalu ju je tudi on zapustil. Življenje ju je oba le dodatno utrdilo.

Z leti se mu je končno uspelo toliko osamosvojiti, da je lahko zaživel na svojem in nadaljeval priučeno obrt. Bil je zadovoljen s svojim življenjem, ki je bilo ena od mnogih usod, kakršnih je bilo nekoč na Kranjskem več kot vaških lip. Njegova zagotovo ni bila med slabšimi.

Vedno pa je imel zoprno občutek, da mu niso povedali vsega. Ko je bil mlajši, so mu prizanašali, ko je bil dovolj star, pa ni bilo več pripovedovalcev. Še dobro, da je po naključju zašel na podstrešje ...

Tudi začetki nemške Kranjske sekcije (Section Krain DÖAV) in Slovenskega planinskega društva (SPD) so bili ena od mnogih usod na nekdanjem Kranjskem. Ko se je SPD odselil iz "skupnega gospodinjstva" (*Deutscher und Österreichischer Alpenverein*), in odšel iz "skupne hiše" (razpadle avstrijske monarhije), so gore, kar jih je ostalo za rapalsko mejo, končno postale slovenske. SPD je tedaj prevzel vse nemške kočice in poti, jih vključil v svoje območje delovanja ter spisal zgodovino slovenskega planinstva, ki sega v današnji čas.

Vse to že vemo, vendar kot nas življenje uči, se družinske zgodbe v resnici nikoli ne razrešijo tako hitro in preprosto, kot potomci slišijo od prednikov. Zgodba SPD je šolski primer, ko ostane nekaj listov zgodovine med seboj zlepljenih. Tega pozneje nihče ne opazi, ker je otroku pač preprosteje reči, da je "oče na službeni poti", kot pa mu razlagati dolgo in na trenutke morda tudi neprijetno zgodbo.

Nekaj generacij za tem, ko je že vsem jasno, da se na naslednjem družinskem pogrebu ne more več prikazati kakšen neznan sorodnik, ki bi vse prisotne spravil v neprijeten položaj, se prebudi tudi radovednost. Kdo, od kod in zakaj smo? Včasih zadostuje tudi naključje in nekaj sreče, ko na podstrešju odkrijemo nove odgovore na stara vprašanja.

Leta 1958 je bil v požaru popolnoma uničen naš planinski arhiv, ki je segal v čas nastanka SPD, pisanje *Planinskega vestnika* v burnih letih pa je bilo razumljivo enostransko, zato smo pozneje ostali brez realnega zgodovinskega pogleda v preteklost. Toda zadnji koronski čas je prinesel tudi nekaj dobrega. Bil je čas brskanja po podstrešjih in z nekaj sreče smo našli zaprašen kovček s pismi. Ne dobesečno, temveč se je našel v Innsbrucku.

V arhivu Kranjske sekcije so bili dokumenti o njenih nepremičninah in finančnem

poslovanju ter raznovrstna korespondenca – med njo tudi dopisovanje z vodstvom SPD, odločbe in ostri ukrepi novih oblasti do vseh ostankov nemštva ter posledice za prebivalce v času nastanja nove kraljevine SHS. SPD je želel ta arhiv zaseči, vendar mu kljub velikim pritiskom na vodstvo z zakonom ukinjene Kranjske sekcije, to ni uspelo. Arhiv je bil namreč kmalu po koncu vojne skrivaj prepeljan v Gradec. Od tam ga je namestnik zadnjega predsednika na začetku druge svetovne vojne poslal v Innsbruck, kjer smo ga tudi našli v njihovem arhivu. Začetno navdušenje je malce ohladilo spoznanje, da je velika večina dokumentov v nemškem jeziku in povrhu vsega napisana še v zapleteni gotiči, po drugi strani pa je le povečalo izziv za razvozlanje vsebin. In tu so zdaj končno predstavljene manjkajoče strani zgodovine, ki neolepšano pripovedujejo o koncu Kranjske sekcije in o prvih letih SPD.

Dušan Škodič

Spoštovane bralke in bralci,

tako kot za vse reči na svetu tudi za revijo velja, da so spremembe edina stalnica. Letošnje dvakratno povišanje cen papirja in tiska je izdajatelja, Planinsko zvezo Slovenijo, prisililo v ukrepe. Včasih je tako, da za isto ceno dobimo več, drugič pa žal manj. Leta 2010, ko smo povečali format, je bila cena posamezne revije na 76 straneh (s platnicami) 3,40 evra, z letom 2015 smo ceno povečali na 3,90 evra, a smo leta 2017 brez spremembe cene *Vestnik* začeli izdajati na 84 straneh. Januar 2022 je revijo podražil za 30 centov, marec pa njen obseg zmanjšal za 4 strani. Upamo, da boste kljub spremembam ostali naročniki oziroma kupci *Planinskega vestnika*.

Uredništvo

UVODNIK

1 **Davno izgubljena pisma**

Dušan Škodič

PLANINSKA ZGODOVINA

4 **Uzpon in propad Kranjske sekcije DÖAV**

Dušan Škodič

SPOMINI

17 **Na Poljani**

Rafael Terpin

DOŽIVETJE

20 **Oda Kamniškemu sedlu**

Mire Steinbuch

KOT SANJE

26 **Mavrična gora**

Vid Legradič

Z NAMI NA POT

30 **Turnosmučarsko prečenje Julijskih Alp**

Janko Humar

ČEZ MEJO

41 **Odmaknjen in sam**

Olga Kolenc

PLANINSKA ZGODOVINA

44 **Stoletnica Knafelčeve markacije**

Dušan Škodič

HIMALAJA

50 **Manaslu – ko je slika vredna tisoč besed**

Julija Šuligoj

INTERJUJ

54 Uida Zupan Teuš

Damjan Slabe

SAMOTNI VRHOVI

57 Ovčjak (Mali) in Veliki Ovčnjak (Kopica)

Irena Breščak

PLANINSKA ZGODOVINA

58 Začetki organiziranega vodništva na Slovenskem

Marija Mojca Peternel

GORSKI TEK

60 Premik lastnih meja

Anja Klančnik

INTERJUJ

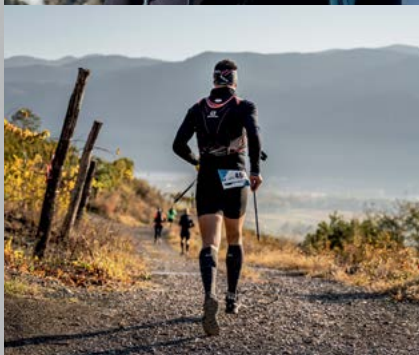
62 Oliver Čobec

Andreja Erdlen

SPOMINI

64 Angelček je bil zgoraj

Lidija Honzak

DOŽIVETJE

65 Snežne lučke v temini

Milka Bokal

NARAVA

66 Rastline prepoznamo tudi po vonju

Ivan Premrl

68 NOVICE IZ VERTIKALE

71 LITERATURA

74 PLANINSKA ORGANIZACIJA

76 U SPOMIN

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**

**PD CELJE MATICA JE V DOBRIH DVEH LETIH OSTALO BREZ
KOCBEKOVEGA DOMA NA KOROŠICI IN FRISCHAUFOVEGA DOMA
NA OKREŠLJU, DVEH PLANINSKIH DOMOV
NA TRASI SLOVENSKE PLANINSKE POTI.**

**SVOJ DAR ZA NOVI FRISCHAUF OV DOM
LAHKO NAKAŽETE NA RAČUN**

NOVA KBM

0400 1004 7070 066.

DRUŠTVO SE ZAHVALJUJE ZA VAŠ PRISPEVEK.

